

פורים

לבסומי - מלשון בשמים (ומצוות הנתינה בפורים) (כללי, כללי)

לבסומי - מדוע?

ניקח משל מהחוויה שיש בהופעה טובה, שבה הכל כל כך מרגש וסוחף. אחרי ההופעה, החיים ממשיכים, חוזרים לשגרה. רק מי שהרגיש שחווה חוויה אמיתית בהופעה, הוא ירצה להמשיך לשמוע את השירים שהיו שם, וישיר אותם. הוא יאמץ את הדברים ויכניס אותם אל תוך חייו.

יש לשאול, מדוע נאמר מילה זו דוקא "לבסומי"? ומדוע בכלל יש מצוה כזו בפורים? (ומה לגבי נשים במצוות השתיה? גם לנשים יש מצוה להרבות בשתיית יין המשמח אך לא כמו אנשים, ולא עד דלא ידע אלא שתיה כלשהיא. וזה משתי סיבות: מחמת הצניעות שאין זה מן הראוי שיגיעו לכדי ביסום (פניני הלכה פרק טז, יא) וגם מחמת מעלתן, הן מסוגלות להגיע לשמחה פנימית ע"י עיצומו של היום וע"י שתיה מועטת).

השתיה, האמונה וקבלת התורה

בפורים קיבלנו את התורה מחדש (גמרא שבת פח ע"א). מדוע? בהר סיני קיבלנו את התורה במעמד מרגש ועליון כל כך, הנשימה נעתקה וראו את האור האלוקי בעיני בשר ממש. זה נקרא כפיית הר כגיגית כיון שלא יכולנו לסרב לקבל תורה במציאות כזו (מהר"ל, מובא גם בפניני הלכה). גם כל שנות המדבר היו במציאות עליונה ונשגבה (ענני כבוד, מן, באר מרים, שבכל אלו היו גם סגולות רוחניות שהוסיפו לבנ"י קדושה וטהרה). אך מה קורה כאשר מגיעים לארץ ישראל? ניתן היה לומר שבתוך המציאות היומיומית של עוה"ז, של עבודת כפיים וטרדות כאלה ואחרות שיש בארץ ישראל, לא על דעת כך קיבלנו את התורה (מה שנקרא בגמרא: "מודעא רבה לאורייתא", שאיננו מחוייבים לקיימה כי קיבלנו את התורה מתוך כפייה ולא מרצון חופשי).

בפורים, בשושן הבירה, ראו עין בעין איך ה' מושך בחוטים ומנהל הכל בדרך נסתרת, לטובה גדולה. כל מה שהיה נראה לרעה, לא רק השתנה לטובה, אלא גם התברר שהוא הוא מה שגרם לישועה. דוקא גזרות השמד הם אלו שגרמו ליהודים להתאחד. מחמת הנס הנסתר, המחזה הגדול שנגלה לעיניהם, הם הבינו את הפנים אמיתיות של ה' (אהבה שאינה תלויה בדבר) וחזרו, אבל הפעם ממקום אחר לגמרי, לקבל התורה, מתוך אהבה ורצון חופשי.

ומה בימינו?

גם בימינו, התורה היא מחוייבת עלינו וביום יום לא מורגש שאנחנו בחרנו בתורה, מאהבה. בא פורים ומגלה את ההסתר הרב שבמציאות. אנו שבים ומתמלאים שמחה אמיתית ביודענו שיש מי שמושך בחוטים, ושמלכתחילה כל האירועים שבחינו תוכנו אך ורק לטוב.

איך מפנימים זאת? ולמה דוקא בשתיה?

הנשמה מרגישה אך הגוף מסרב להאמין. השתייה מעמעמת את עיני הבשר שלנו, משתיקה במעט את עיני השכל הרגיל (השיכור- כל העולם כולו דומה עליו כמישור. יומא עה ע"א). ואז אפשר לראות ולחוש את מה שהנשמה מרגישה, את מה שמאחורי ההסתר, ולהנות ולשמוח ממנו, גם בימינו אנו (למרות שאנחנו לא ראינו את הנס).

פורים

ההתבשמות והנתינה

העולם כולו התמלא בשמים בשעת מתן תורה (שבת פח ע"ב), אך הם לא נספגו, הם נשארו מרחפים מסביבנו (אור מקיף) ולא חדרו לחיים שלנו. בפורים, העת מוכשרת לספיגת האור, כיון שראויים בחוש איך ה' מוביל את הכל למעננו. ע"י השמחה והשתיה אדם מכניס אל תוכו את אותם בשמים שהיו במתן תורה (כלומר את האור האלוקי, התובנות, שהיו בקבלת התורה).

יתרה מזאת, שתית היין היא רק ה'טריגר' שמצית ומדליק את השמחה. לא השתיה היא הגורמת לבישום אלא כל עיצומו של היום, השמחה והנתינה, המביאים את האדם אל התחושה הנפלאה שמלוא כל הארץ כבודו והשגחתו, ושאין שמחה כשמחת הנתינה.

אשרי האיש שביציאתו מפורים הוא מרגיש כמו בתוך בועה ורודה מלאה בשמים, בו העולם נראה פחות גס ופחות מסתיר את השגחת ה'. הנתינה תמשיך ללוות אותו, כי הגבולות של "שלי שלי ושליך שליך" כבר אינם כל כך תופסים מקום.